

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XIX. Cùm olim.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

narij aut Canonici majoris Ecclesie Mediolanensis facere renuant, & subsidium ad expensas faciendas denegent, ut adeo ipsi in procuracionibus faciendis plus æquo onerentur. Respondet proinde huic querelæ Pontifex, nullam se Ecclesiam ab harum procuracionum præstatione, Nuntijs, & Legatis Sedis Apostolicæ faciendarum, velle eximiam, nisi speciale privilegium, super hac exemptione habeat, de quo meritò dubitari debet; ita ut nec præscriptione juvari possint, contra visitantes, etiamsi congruo tempore nullam procuracionem præstiterint *cap. Accedens 15, & cap. cum officij de præscriptione*, sicut enim contra jus visitandi præscribi non potest, ita nec contra jus procuracionum, occasione visitationis præstandarum, cum connexorum sit eadem ratio.

SUMMARIUM.

Hac constitutio aliquatenus est correctæ.
Notandum est, hanc constitutionem de jure communi procedere, cujus aliqua correctio in Trid. est facta, ubi *sess. 14. c. 3. de reform.* deciditur, procuraciones tales præstandas non esse, ubi nulla eorum dandorum viget consuetudo, sed omnia gratis fiunt, prout *cap. 6. hoc tit.* jam notatum.

CAPITVLVM XVIII.

Ex parte.

PARAPHRASIS.

Voverunt aliqui in Archiepiscopatu Compostellano, solvere Ecclesijs certas frumenti mensuras; cum autem in illis partibus diversæ mensuræ, majores aliæ, & aliæ minores essent, neque ex voti verbis colligi posset, de qua mensura votum fuerit factum, quærebatur ex Pontifice, ad quamnam mensuram essent obligandi, qui votum tale fecerunt? Re-

spondit ille, ab his, qui vota illa, juxta communem modum Patriæ illius, quam emptores & venditores observare solent, continuo solverunt, modum illum, & mensuram continuandam: qui verò nunc primùm solvere incipiunt, eò quòd longo tempore interniserint, cum non contlet, ad quam mensuram majores illorum, & antecessores se obligaverint, ad solutionem compellendos, quam communiter observant omnes: si tamen alij communiter etiam juxta varias mensuras sua vota expleant, ita ut hi juxta majorem, alij juxta minorem mensuram solvant, ab his licere juxta minorem mensuram sua hæc vota persolvere.

SUMMARIUM.

Voti materia, si non est voto determinata, ex consuetudine populi desumenda est.

Notandum. Rectius patere hujus juris explicationem ex Theologia Morali de Votis; ubi passim docetur, à communi & recepta praxi, ac totius communitatis, vel majoris partis consuetudine desumendum, quæ quantitas, aut mensura, si voto determinata non sit, ad explendum votum sufficiat. Vide *l. 4. rr. 4. cap. 3.* ubi *num. 3.* dicitur, strictam interpretationem in materia voti faciendam, si dubium circa illam oriatur; & *Glossa in notatis* dicit, cum vota hujusmodi gratuita fuerint ab initio, benignius esse à viris Ecclesiasticis exigenda, & ne tanquam exactores videantur lucris temporalibus inhiare, ac ipsorum avaritiâ munificentia erga Ecclesias retardatur.

CAPITVLVM XIX.

Cum olim.

PARAPHRASIS.

Episcopus Cæsarugustanus impetebat Abbatem aliquem, ratione Ecclesiarum duarum possessarum ab Abbate, petendo illorum

SSS

lorum

lorum vigore procurationem, & alia jura Episcopalia: opponebat verò Abbas & Conventus, Ecclesias illas non esse in Diœcesi dicti Episcopi; & producebat insuper instrumentum aliquod, in quo continebatur, quòd Episcopus illas Ecclesias, & jura concesserit Abbati, factâ cum illo certâ conventionem: his tamen non obstantibus, definit Pontifex, ab Abbate solvenda jura Episcopalia, & procurationes, vi prædictarum Ecclesiarum &c. Cùm satis probaretur, in Diœcesi illius sitas has Ecclesias, non tantùm per personas, ac testes, sed per instrumentum dictæ compositionis, ex quo expressè pateat, dictas Ecclesias in Diœcesi illius Episcopi esse: & quamvis in instrumento aliquo Compositionis, super aliquibus juribus Episcopalibus remissis contineretur aliquid, nihil tamen putabat prodesse hanc compositionem Abbati Pontifex, cùm eam non approbaverit Abbas, sed semper impugnare contenderit.

SUMMARIUM.

1. Instrumentum compositionis facta, quod quis statim impugnavit, non prodest illi.
2. Neque debet in suum favorem aliquis ea producere instrumenta, per qua adversarius suam intentionem probare potest.

Notandum primum. Instrumentum compositionis factæ, nihil prodesse alicui, si reprobavit illud, & continuò impugnavit, cùm, ut *Glossa ait hic V. beneficium* non debeat ex eo beneficio suo commodum quis consequi, quod nitebatur impugnare, & reprobare *arg. cap. qui præpositum Can. 13. q. 2.* per talem enim continuam impugnationem tacitè saltem renuntiare videtur; & quamvis super juribus Episcopalibus possit fieri compositio aliqua, si tamen non subsistat propter partis contrariæ reprobationem, & indignationem,

manent sua jura in securitate Episcopo.

Notandum secundum. Non debere aliquem in favorem suæ causæ producere instrumenta, per quæ suam intentionem adversarius probare possit, & audiendum hunc talem non esse, qui sibi contraria proponit; prout in casu allato factum est ab Episcopo, cùm urgeret Ecclesias illas, à quibus jura Episcopalia petebantur, esse in Diœcesi Episcopi petentis; & tamen de compositione facta super dictis Ecclesiis producebantur instrumenta: ex quibus expressè patebat. ut ait Pontifex, Ecclesias illas esse in dicti Episcopi Diœcesi.

CAPITULUM XX.

Olim.

PARAPHRASIS.

Controversia fuerat inter Clericos Ruptine plebis & inter Episcopum Tridentinum super synodatico, ad quod obligabatur Clerici illi, utrùm scilicet solvendum hoc esset, juxta valorem Papiensis monetæ, quæ ab initio constituti talis synodatici in usu fuerat; vel solvi deberet juxta monetam Lucensem, quæ modo in usu erat, vilioris tamen pretij, quam moneta Papiensis: & post varias altercationes, cùm nondum præscriptum fuisset contra Papiensem solutionem, et etiam coram delegatis à Pontifice constitutâ, definivit in hoc cap. solutionem synodatici esse faciendam, juxta primam illius institutionem, & juxta monetam illam, si adhuc sit in usu, vel juxta illam æstimationem.

SUMMARIUM.

1. Mutatâ monetâ quomodo solvi etiam debeat.
2. Synodatici nomine intelligitur Cathedralicum.
3. Iudex ad rei petita æstimationem determinare.